

Muzeumok a kultúra szolgálatában

A Nemzeti Múzeum fejlesztése — A Mezőgazdasági Múzeum az urlovasok múzeuma — A megboldogult Erzsébet Királyné-Múzeum

A kommunista kultúra elszánt akaratával dönti meg az osztálytudomány és osztálykultúra hamis bálványait. Pogány Kálmán, a múzeumi ügyek megbízottja az átalakító tervek egész légióját dolgozta már ki és a dolgozó tömegek kulturigényeit és kultúrnevelését rövidesen teljes mértékben ki lehet elégíteni. Minden a proletáré! Ez az elv most kezd teljes igazában érvényesülni és a színház, újság, könyv, fürdő, mozi éppen úgy a proletáré, mint a múzeum. Eddig az osztálytudomány féltett adatgyűjtő helye volt a múzeum és irányelv csak az volt, hogy az osztályuralom megtámasztására szolgáljon mindaz az anyag, a mi benne föl van halmozva. Erre szolgál az elrendezés, erre az osztályozás. A dolgozó munkás ki volt onnan tiltva. A mikor délután befejezte munkáját, már csak a bezárt kapukban gyönyörködhetett.

A márciusi forradalom elsöpörte ezt a rendszert. A múzeumok dohos, poros levegője megtisztult a napfénytől, a mely beözönlök a betört, pókhálós ablakokon.

A Nemzeti Múzeum eddig Európa legprimitívabb múzeuma közé tartozott. Az ócska épület kaszárnya stílusával semmire sem volt alkalmatla-

nabb, mint múzeumi célra. Az anyag a hozzá nem értő „tudós“ személyzet intenciója szerint hagyatékként rendezve tarka zürzavarban hevert és a militarista burzsoa állam elsősorban

fegyvereket halmozott föl, meg páncélíngeket, mint kultúrtörténeti emlékeket. Deák Ferenc, Irsay, meg mindenféle „hazánk nagyjai“ emlékek bőven akadnak. Az igazi kultúrtörténeti anyag azonban, minthogy az nem felel meg a burzsoá ideálnak, a pincében fekszik óriási ládákból és ott penészesedik.

Az eddigi múzeumi osztályok sem maradnak érintetlenül. A régiségtárat kiegészítik, erős rostálás után, az iparművészeti múzeum és etnográfiai társanyagával, mivel ezek éppen kultúrtörténeti jellegűek, mint a régiségtár.

Ezek együttesen fogják az igazi kultúrtörténeti múzeumi anyagot alkotni. Nem jelmezes bálók és páncélos vitézek gyülekezete lesz a vezérmotívum, hanem az őskortól kezdve máig, teljes őszinteségében fogja a társadalmi viszonyokat bemutatni. Nem a „szépéret“ lesz a döntő, hanem a tudományos igazság.

Ennek a célnak azonban nem képes megfelelni a múzeum jelenlegi épülete és egyelőre a Mezőgazdasági Múzeum épületét fogják igénybe venni. Ez eredetileg az 1896-os Milleniumi Kiállításra épült és történeti építkezési jellege van. Ezt az épületet lefoglalta magának a nagybirtokosoknak és urlovasoknak nemes klíkkje és összehordott ide minden szépet és jót, a mi az ő gyönyörű-

ségükre szolgálhat.

A lóverseny-ügy egy teljes emeletet foglal el és a derbyket és királydijakat nyert kancák gyönyörű szobrai (készítette Ligeti szobrászművész) láthatók, valamint a legtöbbször győző zsokek arcképei. A lovak törzsszámzárásai táblái is itt található és így érthető, hogy arisztokratáink tódultak megtekinteni ezt a gyönyörűen berendezett múzeu-

mot. Másik fontos osztálya a vadászati osztály volt, a mely egy teljes épületet foglalt el.

E nemes passzió üzői szintén itt találkoztak és gyönyörködtek nimród komáik vadászszákmányain, az aggan-csokon és a Somssich sógor, meg a Zichy komá vadászpuskás arcképein, meg hogy hogyan állt lesben a walesi herceg, meg József főherceg apánk, hogy Augustia főherceg anyánkról meg ne feledkezzünk. Ezek mind művészi falfestményeken láthatók.

Ez az álkultúra, burzsoa visszaélés, a proletárok pénzén, el fog tűnni. A Mezőgazdasági Múzeum felesleges és semmi praktikus haszna sem volt. Egy mezőgazdasági kísérleti állomássá kell kifejleszteni ezt a pompázó, semmire sem való múzeumot és kitelepíteni olyan helyre, a hol ennek a hivatásának élhet.

A lojalis magyar nemzet, Tisza grófnak, meg az elegáns múzeumi direktornak, Szalai bárónak köszönhetik az Erzsébet királyné-múzeumot is, a melyben ájtatos lelkű kis polgári asszonyok siránkozhattak a despota néjének szomorú sorsán és kis polgárok meredt szemmel fogadkozhattak ma-

gukban, hogy az átközött anarkista merénylőket agyon fogják sújtani. Mellékesen a pompázó helyiségtől és a fényűző nagyszerűségektől is elbódulhattak.

Ezt a muzeumot le kell zárni.

Hogy néhány fővárosi hivatalnok is álláshoz jusson, megcsinálták a fővárosi muzeumot is, a melynek főékecsége mind mai napig az üveg burában őrzött arany toll, a mellyel I. Ferenc József őfelsége írni méltóztatott és az az üveg kupa, a melyből II. Vilmos német császár ivott. A muzeum többi anyaga céhládákból és „művészi kiállítású“ táncrendekből áll.

Ez az egészségtelen, mérgező hatású ál-kultúra meg fog szünni és a bürzsoá-uralom minden őrhelyét kérlelhetetlen szigorral össze kell rombolni. Semmi szentimentalizmus, semmi egyéni érdek nem lehet gátolója ennek a nagyszerű munkának.

Első eredmény, a melyet a proletár-uralom elért az, hogy a gyűjtemények délután is megtekinthetők. A muzeumi igazgatók és örök szakszerű magyarázattal szolgálnak.